

Dnevnik.si

KRITIKA

Vid Lenard

24. april 2017

24. april 2017 0:00

Kritika razstave Aktiviranje receptorjev: Skok čez samega sebe

Mariborska Kibla Portal je impresivna galerija, ki z izjemnimi skulpturami na tisoč kvadratnih metrih nekdanje predilnice omogoča gledalcu večplastno doživetje. Na prvi razstavi hiperrealistične skulpture v Sloveniji je na ogled retrospektiva enega najpomembnejših kiparjev ta trenutek, profesorja na Fakulteti za likovno umetnost v Skopju **Žarka Bašeskega** (1957). Ta je pred petnajstimi leti prenehal z abstraktno-geometrijskimi skulpturami in razvil poseben koncept hiperrealistične figure, izviren tako po tehnični kot filozofski plati. Odkar so njegove figure pozele svetovno slavo na Beneškem bienalu, je član najpomembnejših svetovnih galerij in ne zadosti potrebam po odkupih, saj zmore narediti le do dve figuri na leto. Klasično modeliranje realistične figure v glini in odličnih namreč nadgradi v hiperrealistično iluzijo človeške figure s poliestrom, silikonom in človeško dlako.

Žarko Bašeski: David, 2015, poliestrska smola, naravni lasje, 110 x 42 x 38 cm (Foto: Robert Jankulovski)

Učinek teh figur je zares močan in se začne s celopostavnim avtoportretom. Manjša velikost skulpture kaže na zmanjšan ego, drži zamišljenosti pa, da izhaja iz sebe, kar je edini mogoči vir spoznanj, ki nam jih avtor posreduje na razstavi. Bašeski je tudi avtor monumentalnega Aleksandra Makedonskega v Skopju, katerega glava (z brado in lasmi iz konjske grive) kaže na razstavi enoakega človeka kot bojevnika in misleca, ki vidi vase in daleč naprej. Biblijski liki predstavljajo večne človeške teme, kot so prednost iznajdljivosti pred močjo (David in Goljat), potreba, da se prepričamo z lastnim dotikom (Nejeverni Tomaž), in človek v eksilu ter trenutki razsvetljenja (Ezekiel, ki je še pol bel in pol pobarvan, kakor je bila plastika od Grkov do neoklasicizma).

Te teme so aktualne tudi danes, kar kipar prikaže skozi portret svojega sina Davida, ki je z računalniško miško v desni roki premagal velikega brata – Goljata, tokrat v obliki iztrganega očesa v fantovih rokah. Pretresljivo nazorno je delo Soočenje – podoba dveh figur, stisnjenih v fetusno pozo in obmjenih k steni. Gledalec se dejansko sooči s svojim strahom in potrebo, da se venomer branimo. Izvirnost Bašeskega je v brisanju meja med skulpturo, gledalcem in prostorom, kar sijajno udejanji v Marsu in Veneri, hiperrealističnem portretu ženske in moškega pritlikavca v nadnaravni velikosti. Ta utelesitev dvoumnih metafizičnih božanstev nam omogoča, da vidimo sebe (skozi njihove oči) kot kritiko našega občutka večvrednosti. Nepozabna ostaja tudi monumentalna skulptura – portret njegovega sodelavca na fakulteti – v treh različnih situacijah: v pozji skoka čez samega sebe, v pozji, ko nosi samega sebe, in v naporu, da bi se premagal. Avtor ponuja tudi video, ki te figure postavi v kontekst in kritiko koncepta volje do moči. V svojih delih Bašeski tako preverja svoje izkušnje o svetu in svoja estetska pojmovanja, ki so posledica visoke stopnje samozavedanja. Zato je treba ta dela brati namesto opazovati.

Vizualna umetnost

Žarko Bašeski: Aktiviranje receptorjev

Kibla Portal, Maribor, do 31. maja

Potrebuješ Pravno Pomoč? - Zavaruj Se Za 10,99 € Mesečno

Zavarovanje ARAG krije vse odvetniške & sodne stroške. Na voljo različni paketi. Pojdite na akcijev.arag.si/Pravna-pomoč/ARAG

